

Klimaat niet gebaat met cijferfestival

Peter Van Humbeeck en Annemie Bollen, adviseurs bij de SERV

Na de voorspelbare collectieve ontgoocheling over de resultaten van de internationale klimaatconferentie in Durban, zal het klimaatdebat zich opnieuw op het Europese, Belgische en Vlaamse niveau concentreren. Ook hier voorspellen we collectieve ontgoocheling, als de focus blijft liggen op het formuleren en verdelen van harde doelstellingen voor broeikasgassen, energiebesparing en hernieuwbare energie.

Die idee dat het beleid eerst en vooral harde, cijfermatige doelstellingen moet vastleggen, is sterk ingeburgerd in het Europese, Belgische en Vlaamse klimaatbeleid. Europees zijn doelstellingen voor 2020 vastgelegd (20% minder broeikasgassen, 20% minder energiegebruik, 20% hernieuwbare energie). De discussie gaat vooral over het verhogen ervan tot 30% of meer. Die Europese doelstellingen worden vervolgens vertaald in bindende doelstellingen per lidstaat. Zo ligt voor broeikasgassen de Belgische doelstelling op -15 %. Die worden dan weer verdeeld over de gewesten. Door het uitblijven van die interne verdeling zijn er nog geen Vlaamse doelstellingen voor 2020. Er werd zopas wel een overlegproces opgestart - de zgn. Vlaamse klimaatconferentie - om die Vlaamse doelstellingen weer verder te verdelen over de sectoren. Ook in de media staan doelstellingen centraal wegens vlot communiceerbaar. Succes wordt afgemeten aan het bereiken van een akkoord over zo ambitieus mogelijke percentages. Die focus in het debat en de berichtgeving op harde, cijfermatige doelstellingen is geen goede zaak. Het is zelfs contraproductief.

Ten eerste zorgt het formuleren van becijferde doelen niet op zich voor verandering en resultaten. Al sedert 1991 formuleert Vlaanderen ambitieuze klimaatdoelen, die we vervolgens mooi niet halen. Echte reducties komen alleen van concrete acties en maatregelen die op het terrein aanzetten tot andere afwegingen en ander gedrag. Als veel initiatieven bij bedrijven en burgers niet van de grond komen, komt dat niet door een gebrek aan doelen, maar door een

Reageer
op deze
column

Reageren via de blog
<http://blog.omgevingsrecht.be>

gebrek aan concreet beleid. De verguisde landen die in Durban weigeren om harde doelstellingen te onderschrijven, doen in de praktijk soms meer voor het klimaat dan wij in Europa. Al meer dan 20 jaar onderhandelen we op mondiaal, Europees en intern Belgisch niveau over klimaatdoelstellingen en de verdeling ervan. Dat slurpt veel tijd en energie op. Met grote opportuniteitskosten. Want die tijd en energie is niet beschikbaar voor effectieve reducties. Overeenstemming over de globale richting op lange termijn is nodig, en die is er grotendeels: heel, heel, heel veel emissiereducties. Hoeveel precies tegen wanneer is in feite minder belangrijk om resultaat te boeken.

Ten tweede zorgt de focus op korte-termijn-percentages voor verkeerde prioriteiten. 2020 is korte termijn voor het klimaat- en energiebeleid. Want er zijn diepgaande systeemveranderingen nodig om een koolstofarme samenleving te bereiken. Die vergen tijd. Net daarom valt geen tijd te verliezen. We moeten dringend de fundamenten leggen voor die drastische veranderingen.

Dat betekent: veel meer bezig zijn met technologische innovatie, de modernisering van onze woon- en energie-infrastructuur, het managen van de energietransitie. De focus op korte termijn-doelstellingen leidt tot net het omgekeerde. Het leidt ertoe dat vooral bestaande, marktrijpe technologieën worden ingezet die ons voor lange tijd kunnen vastzetten en betere oplossingen later in de weg kunnen staan (lock-in). Innovatieve toepassingen en uitdagingen zoals de inpassing van hernieuwbare energie in de elektriciteitsnetten en het productiepark krijgen veel te weinig aandacht. Nochtans bepalen ze veel meer dan doelstellingenpercentages hoe snel we hoe ver zullen kunnen gaan.

Ten derde werken de discussies over de doelstellingen verlamd. Ze zaaien verdeeldheid, zelfs tussen partijen die de noodzaak van een ambitieus klimaatbeleid onderschrijven. Die verdeeldheid staat samenwerking in de weg en plooit iedereen terug op zijn eigen doelstelling. Terwijl juist samenwerking tussen sectoren, regio's en landen cruciaal is om grote sprongen voorwaarts te maken, en het veel

gemakkelijker is om een akkoord te bereiken over concrete acties dan over doelstellingen en tijdschema's waarvan men niet kan inschatten wat de impact is.

Samengevat: de focus in het debat en de berichtgeving op doelstellingen zorgt ervoor dat succes afgemeten wordt aan het bereiken van een akkoord over percentages. Dat geeft een behaaglijk maar vals gevoel van ambitie, want het staat voortgang in de weg op heel andere en veel belangrijkere indicatoren voor succes: echte lange termijnvisie, innovatie, samenwerking, concreet beleid... ■

De focus in het debat en de berichtgeving op doelstellingen zorgt ervoor dat succes afgemeten wordt aan het bereiken van een akkoord over percentages.